

Den 15. juni 2023
FVM 284

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) ... /... af XXX om fastsættelse af regler om kontrol af overensstemmelse med handelsnormer for frugt- og grøntsagssektoren, visse forarbejdede frugt- og grøntsagsprodukter og banansektoren (komitésag), og

Kommissionens forslag til delegerede forordning (EU) ... /... af XXX om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 1308/2013 vedrørende handelsnormer for frugt- og grøntsagssektoren, visse forarbejdede frugt- og grøntsagsprodukter og banansektoren og ophæve Kommissionens forordning (EC) 1666/1999 og Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 543/2011 og 1333/2011 (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til en gennemførelsesretsakt og en delegeret retsakt om revision af handelsnormerne for frugt og grøntsager (komitesag/delegeret retsakt). Forslagene er, sammen med en række andre forslag på området for handelsnormer, fremsat med henblik på at modernisere og forenkle EU's handelsnormer, som er et initiativ under Kommissionens Jord til bord-strategi. De gældende handelsnormer for frugt og grøntsager foreslås tilpasset til Lissabon-traktaten, således at gennemførelsesretsakten omfatter reglerne for kontrollen af handelsnormerne, mens forslaget til den delegerede retsakt vedrører tekniske bestemmelser om handelsnormerne. Med forslagene indarbejdes handelsnormerne for bananer og tørrede druer endvidere i handelsnormerne for frugt og grøntsager. Der foreslås mærkning med oprindelse på en række produkter, der efter de gældende regler ikke er omfattet heraf. Endeligt foreslås det, at der ved donation af frugt og grøntsager ikke stilles krav om angivelse af oprindelsesland. Forslagene vedrørende handelsnormer for frugt og grøntsager er fastsat med hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter. Komiteforslaget forventes sat til afstemning i Komitéen for den fælles markedsordning for landbrugsprodukter den 26. juni 2023. En vedtagelse af forslagene vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark og EU. Regeringen agter på den baggrund at støtte komiteforslaget. Regeringen kan endvidere støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund, idet man lægger vægt på at begrænse bestemmelser om øget oprindelsesmærkning mest muligt.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til revision af handelsnormerne for frugt og grøntsager. Der er tale om en gennemførelsesretsakt og en delegeret retsakt.

Forslagene er fremsat med hjemmel i forordning 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter.

Forslaget til gennemførelsesretsakten behandles i en undersøgelsesprocedure i Komitéen for den fælles markedsordning for landbrugsprodukter. Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, men Kommissionen kan inden for to måneder forelægge Komitéen et ændret forslag eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget eller inden for to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget til gennemførelsesretsakten forventes sat til afstemning i Komitéen for den fælles markedsordning for landbrugsprodukter den 26. juni 2023.

Forslaget til den delegerede retsakt forventes sendt til Rådet i september-oktober 2023 med henblik på godkendelse. Den delegerede retsakt kan kun træde i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet gør indsigelse inden for en frist på to måneder. Fristen for indsigelse kan forlænges med to måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med absolut flertal. Rådet træffer beslutning om indsigelse med kvalificeret flertal.

Formål og indhold

Forslagene omfatter handelsnormerne, der fastsætter krav til frugt og grøntsager, der sælges til forbrugere. Overordnet er formålet med handelsnormerne at lette varernes frie bevægelighed på det indre marked og holde frugt og grøntsager af utilfredsstillende kvalitet væk fra markedet, give relevant information til forbrugerne og sikre lige vilkår for konkurrerende produkter. Handelsnormerne omfatter endvidere krav ved import og eksport. Forslagene er fremsat med henblik på en revision af EU's handelsnormer, som er et initiativ under Kommissionens Jord til bord-strategi. Den gældende forordning om handelsnormerne for frugt og grøntsager foreslås tilpasset til Lissabontraktaten, således at gennemførelsesretsakten fremmedrettet omfatter især reglerne for kontrollen af handelsnormerne, mens forslaget til den delegerede retsakt vedrører tekniske bestemmelser om handelsnormerne.

Forslaget til gennemførelsesretsakten vedrørende kontrolbestemmelser viderefører i al væsentlighed gældende regler.

Forslaget til den delegerede retsakt viderefører bestemmelserne om en generel handelsnorm for frugt og grøntsager samt specifikke handelsnormer for æbler, citrusfrugter, kiwifrugter, hovedsalat, kruset endivie og bredbladet endivie, ferskner og nektariner, pærer, jordbær, sød peber, spisedruer og tomater.

Ifølge forslaget vil en række produkter, der i gældende regler er undtaget fra den generelle handelsnorm, fremover blive omfattet af krav om mærkning med oprindelsesland. Dette omfatter en række nødder,

samt tørrede citrusfrugter, kapers og safran. Endvidere præciseres det, at udskåret frugt og grøntsager skal mærkes med oprindelsesland.

Med forslagene indarbejdes handelsnormerne for bananer og tørrede druer i handelsnormerne for frugt og grøntsager, der på nuværende tidspunkt er reguleret i særskilte forordninger. Handelsnormerne for tørrede druer forenkles, så de alene vedrører mærkning med oprindelsesland.

Endeligt foreslås det, at der ved donation af frugt og grøntsager ikke stilles krav om angivelse af oprindelsesland.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt. Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om komiteforslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Kontrollen af handelsnormerne for frugt og grøntsager deles mellem Landbrugsstyrelsen og Fødevarestyrelsen. Landbrugsstyrelsens administration af handelsnormerne reguleres i Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse om kontrol af overholdelsen af EU's handelsnormer for friske frugter og grøntsager med hjemmel i Landbrugsstøtteleven. Fødevarestyrelsens kontrol af handelsnormerne for frugt og grøntsager foretages som en integreret del af den almindelige fødevarekontrol.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af danske bekendtgørelser på området.

Forslagene har ingen statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Komiteforslaget vedrørende kontrolbestemmelser viderefører i al væsentlighed gældende regler og vurderes ikke at have administrative konsekvenser.

Forslaget til den delegerede retsakt vil have administrative konsekvenser for branchen, idet udvidelse af krav om angivelse af oprindelse kan kræve indførelse af nye systemer og arbejdsgange for at sikre, at varerne mærkes korrekt. Oplysninger om oprindelsesland er i de fleste tilfælde tilgængelige. Der er endvidere tale om produkter, der på nuværende tidspunkt er omfattet af andre mærkningskrav, hvorfor oplysning om oprindelse vurderes at kunne tilføjes ved en mindre ændring af den nuværende mærkning. I de tilfælde, hvor oprindelseslandet løbende ændres, er der mulighed for at påsætte oplysningerne på samme måde som f.eks. holdbarhedsmærkningen ved efterfølgende print på emballagen eller mærkningen, således at hele mærkningen ikke skal ændres løbende. Forslaget finder først anvendelse fra den 25. januar 2025, hvorfor der vurderes at være tilstrækkelig tid til at indføre nye systemer og arbejdsgange og foretage de nødvendige ændringer af nuværende mærkning. Kun få af de omfattede produkter har en

holdbarhed ud over et år, hvorfor der kun forventes at være meget få produkter, som allerede er på markedet, som ikke kan sælges på baggrund af nye krav til oprindelsesmærkning.

I visse situationer, herunder donation, foreslås undtagelse for krav om mærkning af oprindelsesland, hvilket er en lettelse for virksomheder, der donerer frugt og grøntsager.

De administrative konsekvenser vurderes samlet set ikke at være væsentlige. Erhvervsstyrelsen har vurderet, at de samlede administrative konsekvenser ved den delegerede retsakt, er under 4 mio. kr.

En vedtagelse af forslagene skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i høring på høringsportalen.

Dansk Industri bemærker, at krav til øget oprindelsesmærkning vil medføre omkostninger til emballageændringer og evt. også et stort emballagespild.

Dansk Erhverv støtter op om en revision af EU's handelsnormer for frugt og grøntsager, samt alle de øvrige handelsnormer for landbrugsprodukter, da de mener, at der er stort potentiale for modernisering og forenkling af den nuværende lovgivning. Dansk Erhverv foreslår, at de fremtidige handelsnormer udelukkende fokuserer på kvalitetskrav, mens bestemmelser om sikkerhed, kontrol og mærkning bør flyttes til de relevante horisontale EU-regler.

Dansk Erhverv ønsker ikke, at flere fødevarer skal omfattes af obligatoriske krav om oprindelsesmærkning, og opfordrer derfor til, at Danmark ikke støtter forslaget krav om oprindelsesmærkning af flere fødevarer under handelsnormerne for frugt og grøntsager. Dansk Erhverv bemærker, at særligt kravet om oprindelsesmærkning af udskåret frugt og grøntsager vil udgøre en kæmpe byrde for erhvervet, hvis også blandinger af frugt og/eller grøntsager omfattes.

Dansk Erhverv har endvidere udtrykt ønske om, at donation af frugt og grøntsager helt undtages fra handelsnormerne. Trods ønsket om mere omfattende undtagelser ved donation, er Dansk Erhverv glade for, at frugt og grøntsager som doneres, er undtaget handelsnormernes mærkningskrav.

Dansk Erhverv har efterfølgende uddybet, at de øgede krav til oprindelsesmærkning vil ramme detailhandlen i forbindelse med deres egne varemærker. Det vurderes, at der i den samlede detailhandel eksisterer omkring 350 varenumre af egne mærkevarer, som vil blive omfattet af de nye mærkningskrav i handelsnormerne for frugt og grøntsager. For disse produkter vil der være omkostninger til emballageændring, som ca. udgør 7.500 kr. ex. moms per varenummer. Dvs. første gang emballagerne skal ændres/opdateres, vil det koste detailhandlen ca. 2,6 mio. kr. ex. moms. Endvidere påpeger Dansk Erhverv, at beløbet ikke nødvendigvis udgør en engangsomkostning, da det må antages, at emballagerne skal ændres flere gange i løbet af et år, da visse typer af frugt og grøntsager indkøbes fra forskellige steder i verden, afhængigt af sæson, pris og tilgængelighed.

Dansk Erhverv bemærker, at øgede krav om obligatorisk oprindelsesmærkning også vil have en række yderligere administrative og praktiske konsekvenser for detailhandlen. Blandt disse konsekvenser nævnes større madspild, da der lægges nye begrænsninger i virksomhedernes produktionsvilkår, større spild af emballage som folie og etiketter, da der med jævne mellemrum kan opstå behov for ændring af mærkningen med oprindelsesland pga. f.eks. forsyningsknaphed eller sæsonvariationer og problemer med at få plads til den yderligere mærkning.

Endvidere bemærker Dansk Erhverv, at der opstår et større kontrolbehov, som risikerer at nedprioritere anden kontrol, som kan være væsentlig for fødevarerens sikkerhed.

Dansk Erhverv bemærker, at hvis Kommissionen vælger at indføre øgede krav om oprindelsesmærkning på frugt og grøntsager mv., er det meget vigtigt, at bibeholde muligheden for at kunne mærke med de overordnede geografiske niveauer "EU" og/eller "ikke-EU".

De Samvirkende Danske Købmænd bemærker helt overordnet, at formålet med handelsnormerne bør være at indføre en særlig varestandard vedrørende kvalitet for visse fødevarer, samt at handelsnormerne ikke bør indeholde krav om bl.a. mærkning og sporbarhed, idet disse områder allerede er beskrevet i anden lovgivning. De Samvirkende Danske Købmænd bemærker, at øgede krav til oprindelse vil være en unødvendig administrativ byrde for virksomhederne. De Samvirkende Danske Købmænd opfordrer derfor kraftigt til, at Danmark ikke støtter dette forslag. De Samvirkende Danske Købmænd støtter, at produkter til donation undtages mærkningskravene, men så helst produkter til donation undtaget fra handelsnormerne. De Samvirkende Danske Købmænd bemærker, at fødevarerforordningen allerede stiller krav om sporbarhed, hvorfor det vurderes, at dette fuldt tilstrækkeligt for at kunne spore varen og dermed føre en korrekt og effektiv kontrol. De Samvirkende Danske Købmænd foreslår derfor, at kravene om at fakturaer og ledsagedokumenter, og eksklusive kvitteringer til forbrugeren, skal indeholde oplysninger om produkternes navn, oprindelsesland mv. slettes. De Samvirkende Danske Købmænd foreslår endvidere, at forslaget krav til tydelighed og størrelse slettes, da det allerede er angivet, at teksten skal være letlæselig og iøjnefaldende.

Coop bemærker, at de ikke ønsker, at flere fødevarer skal omfattes af obligatoriske krav om oprindelsesmærkning, og ser derfor ikke, at Danmark støtter forslaget om oprindelsesmærkning af flere fødevarer under handelsnormerne for frugt og grøntsager. Coop bemærker endvidere, at vi i dag har en effektiv kontrol af handelsnormerne for frisk frugt og grøntsager, og et tilstrækkeligt sporbarhedssystem, hvorfor de ikke mener at en stramning af reglerne for sporbarhed vil øge niveauet for fødevarerens sikkerhed. Endvidere bemærker Coop, at forslaget krav til synlighed og størrelse, er et krav, der går længere end, hvad der allerede er fastlagt i mærkningsreglerne i forordning 1169/2011.

Lølex bemærker, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis der indføres definitioner af begreberne "lag- og rækkepakket" og "kolli".

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være opbakning blandt medlemsstaterne til forslagene.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en revision af EU's handelsnormer, idet regeringen finder, at handelsnormerne skal være enkle at administrere, tilstrækkeligt fleksible og markedsorienterede, tage hensyn til private og nationale ordninger og skal sikre bæredygtighed, sunde fødevarer og innovation. Regeringen finder endvidere, at handelsnormerne skal være forbrugerorienterede og i overensstemmelse med den horisontale fødevarerlov. Regeringen finder generelt ikke, at obligatorisk oprindelsesmærkning skal udvides til flere produkter.

Regeringen agter på den baggrund at støtte komitéforslaget.

Regeringen kan endvidere støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede forordning, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund, idet man lægger vægt på at begrænse bestemmelser om øget oprindelsesmærkning mest muligt.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.